

ИЗВЕСТИЯ НА НАРОДНИЯ МУЗЕЙ-ВАРНА

КНИГА V (XX)

BULLETIN
DU MUSÉE NATIONAL
À VARNA

TOME V (XX)

1969

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО — ВАРНА

МОНЕТНИ НАХОДКИ ОТ ВАРНЕНСКО

Милко Мирчев

I.

През 1942 г. в землището на с. Суворово (Новградец), Варненско, северно от селото е било изровено при оран малко тънкостенно гърненце (вис. 6,5 см, диаметър на тялото 7 см, на устието 5,5 см, на дъното 3,7 см) от розовочервена глина. Съдчето е с почти сферично тяло, издаден навън венец на устието и плоско дъно. На едната страна на тялото са запазени следи от пръстеновидна, разположена отвесно дръжка. Плещите са украсени с две вдълбани концентрични линии. Горната половина на гърнето е покрита с червен фирнис.

В гърненцето са били намерени 89 малки бронзови монети, сравнително лошо запазени. Съхраняват се в Окръжния музей — Варна. Всички монети са еднообразни и според Pick¹ се отнасят към първата от четирите групи градски (автономни) монети на Одесос и то от най-стария тип, които се датират към IV в. пр. н. е. Монетите са с диаметър от 14 до 17 мм и тегло от 2,2 до 4,65 г.

Освен по своя външен вид и големина монетите от този тип са еднакви с монетите на Филип II и по изобразената на лицевата страна глава на Аполон надясно с тения в зрънчев кръг. На опаката страна на монетите е представена излегната наляво върху поставка фигурата на братат бог с дълга дреха, която покрива само долната част на тялото. В лявата си ръка, с която се обляга на прегъната на две възглавница, богът държи рог на изобилие, а дясната е положена върху леко издигнатото дясно коляно. В полето вляво от лежащата фигура е представена обърната с устието надолу остроудънна амфора.

Върху лицевата страна на дебелия подставка стои думата $\text{OAN\SITON}$. В отреза под поставката при някои от монетите има различни монограми, представляващи началните букви от имената на длъжностните лица, натоварени с отсичането на монетите.

1—57. Л. Глава на Аполон надясно
с тения, в зрънчев кръг.

58—59. Л. Също.

60—63. Л. Също.

64—74. Л. Също.

Оп. Излегнат наляво братат бог с
рог на изобилието в лявата ръ-
ка. В лявото поле обърната на-
долу амфора. Върху подставката
 $\text{OAN\SITON}$ (Pick № 2177).

Оп. Също.
В отреза долу монограма.
(Pick № 2178).

Оп. Също.
В отреза долу монограма.
(Pick № 7179).

Оп. Също.
В отреза долу монограма.
(Pick № 7180).

¹ В. Pick, Die antike Münzen von Dacien und Moesien, Berlin, 1910, s. 522.

75—78. Л. Също.

Оп. Също.

В отреза долу монограма.
(Pick № 7181).

79—89. Л. Също.

Оп. Също.

В отреза долу монограма.
(Pick № 7182)

EIN FUND AUTONOMER MÜNZEN VON ODESSOS

M. Mirtschew

Im Jahre 1942 wurde bei dem Dorfe Suvorovo, Bez. Varna, ein Fund von 89 autonomen Kupfermünzen der Stadt Odessos entdeckt. Die Münzen sind einförmig und beziehen sich auf die erste von den vier Gruppen autonomer Münzen, und zwar von dem ältesten Typus, die aus dem IV Jahrh. v. u. Z. datierten. Auf der Vorderseite ist der Kopf des Apollon, an der Rückseite der liegende Gott und die Inschrift OΔΗΣΙΤΩΝ.

II

През пролетта на 1967 г. младежи от курса за механизатори намерили случайно 29 златни венециански монети — дукати, пръснати по протежение на няколко метра по брега на р. Анадере, в м. „Бента“, в землището на с. Комарево, Варненско. Монетите, които вероятно са били първоначално в платнена или кожена кесия, са били заровени край брега на реката. Сега брегът се размил и водата е разнесла монетите. Направената проверка на мястото на находката не установи нито повече монети от първоначално намерените, нито следи от обстоятелствата, при които монетите са били заровени.

Всички монети са от познатия разпространен тип златни дукати с диаметър 21 мм и тегло 3,5 г. Те са сравнително добре запазени. От тях 11 са пробити, употребени очевидно за наниз.

Върху лицевата страна е представена вляво права фигура на св. Марко, който предава знамето на града на коленичилиия пред него дожд. Околовръст е разположен надпис: вляво S (acra). EM (opeta). VENETI (ac) с букви, разположени една под друга, в средата, влясно от дръжката на знамето, стои думата DVX с букви също една под друга, а вляво личното и фамилно име на дожда с нормално разположени букви отляво надясно, като имената в повечето случаи са в съкратена форма.

На опаката страна на монетите е представена права фигурата на Исус Христос напред в елипсовидна рамка, отвътре обкръжена от венец от звезди. Околовръстният надпис гласи: SIT. T(ibi). XP(ist) E.DAT(us). Q(em). TU REGIS ISTE DUCAT(us)

Намерените монети по време са от края на XVI до края на XVII в. и по имената на дождовете се разпределят, както следва:

1. NIC. DE. PON (Nicolo da Ponte, 1578—1585)¹ — 1 брой
2. PASC. CICON (Pasquale Cicogna, 1585—1595) — 2 броя
3. FRANC. MOLINI (Francesco Molin, 1646—1655) — 6 броя
4. CARDI. CONT (Carlo Contarini, 1655—1656) — 1 брой
5. BERT. VALIE (Bertuccio Valier, 1656—1658) — 1 брой
6. IOAN. PISARO (Giovanni Pesaro, 1658—1659) — 2 броя
7. DOMIN. CONT (Domenico Contarini, 1659—1675) — 12 броя
8. NICOL. SAGRED (Nicolo Sagredo, 1675—1676) — 1 брой
9. ALOISIVS CONT (Alvise Contarini, 1676—1683) — 3 броя

¹ S. Ambrosoli, Numismatica, Milano, 1904, стр. 163 и сл.

Върху лицевата страна на една от монетите на IOAN PISARO и на DOMIN. CONT и на две от монетите на ALOISIVS CONT са ударени еднообразни правоъгълни контрамарки, с размери 2,5 x 4 мм, които представляват лигираните букви O с точка в средата и буквата N. Отделно от тях вдясно с по-малки размери стои несигурен знак, подобен на буквата G или цифрата 6.

Като имаме предвид, че последната по време монета в находката е от 1683 г., трябва да приемем, че монетите са укрити в края на XVII в.

Наличието на тази крупна находка в този край може да се свърже с оживената търговия, която по това време е водела голямата дубровнишка колония в съседния град Провадия.

EIN SCHATZ VENEZIANISCHER GOLDMÜNZEN

M. Mirtschew

Im Jahre 1967 wurden im Rayon des Dorfes Komarevo, Bez. Varna, am Ufer des Flusses zerstreut 29 venezianische Goldmünzen — Dukaten entdeckt, die seit 1578—1683 datieren. Auf drei von den Münzen sind einförmige Kontermarken.

ТРИ ГРОБНИ НАХОДКИ КРАЙ ВАРНА

Милко Мирчев

През 1967 г. е бил запланиран строеж на сграда на място, намиращо се в западните покрайнини на гр. Варна, вдясно от шосето за София, малко преди разклона за „Парка на бойната дружба — Владислав Варненчик“.

Бъдещата сграда е била ситуирана върху терен, на който се издига краят на дълга седловина, широка до 80 м с посока североизток — югозапад. Южният край на тази седловина е извишен до 10 м над околния терен и е добил формата на висока могила с полегати склонове от изток, юг и запад, смятана от дълги години за тракийска надгробна могила.

Изкопните работи за строежа на мястото на „могилата“ се извършиха под наблюдението на Народния музей във Варна. Работеше се със скреперна машина, която сваляше височината на пластове дебели от 8 до 10 см.

Към центъра на възвишението на дълбочина 0,80 м в образувалия се черноземен пласт се откри очевидно късно погребение, ориентирано изток — запад, с доста разбъркан и натрошен скелет поради растящите на това място дървета в миналото, а вероятно повреден и от издигнатия тук триангулационен знак. При погребението не се намери никакъв инвентар. Теренът под черноземния пласт представляваше мек, трошлив варовик, под който на дълбочина около 5 м от най-високата точка се откри водоравен естествен пласт от мек варовиков камък, дебел 0,60 м. Това очевидно показваше, че в случая имаме естествено възвишение, а не изкуствено насипана могила. Под камъка се оказа дебел пласт от сивобяла глина, който по-късно при изкопаване на основите за сградата бе проследен на дълбочина до 2,5 м под околното ниво, без да се открият никакви културни останки.

Едва след като бе свалено почти цялото възвишение, по южния склон на височина от 1 до 1,20 м от околния терен се откриха последователно три погребения (обр. 1). Наличието на гробовете се установяваше от машината на около 0,50 м над самия гроб по порохавата пръст над тях. Доразкриването на гробовете ставаше на ръка.